

hükümeti suçladı

Ali Rıza Paşa'nın, yabancı bir devletin
himayesini istemekle, Sivas kongresi
kararlarını çiğnediğini bildiriyor

Mustafa Kemal, İstanbul'a dair İngiliz teklifinin de asla kabul edilmeyeceğini açıkladı

ANKARA —

Heyeti Temsilîye Mustafa Kemal Paşa'nın Başkanlığında yaptığı son toplantılarda, Ali Rıza Paşa Hükümeti tarafından 6 ocakta İtilâf Devletlerine gönderilen ve gazetelerde yayınlanan notları incelemiş ve bunu protestoya karar vermişlerdir.

Mustafa Kemal Paşa'nın açıkladığına göre, Ali Rıza Paşa Hükümeti, bir yabancı devletin himayesini talep etmekle Teşkilâtı Millîye ile yapmış olduğu anlaşmayı ihlâl etmiştir. Ali Rıza Paşa, 4 ekim 1919 tarihinde, Milli Meclis toplanıncaya kadar milletin mukadderatı ile alakalı herhangi bir taahhüt altına girilmeyeceğini kat'î surette beyan etmişti. Aynı zamanda, Kuvayı Millîye idarecileri ile anlaşmasında da Erzurum ve Sivas Kongreleri kararlarına sadık kalacağını da bildirmişti.

Mustafa Kemal Paşa şimdi bir yabancı devletin himayesi istenilmekle bütün bu taahhütlerin çiğnediğini bildirmektedir. Sivas Kongresi kararlarında herhangi bir Meclis sisteminin de kabul edilmediğini bildirmiş bulunduğu hatırlanmaktadır.

Heyeti Temsilîye, bu hususlarda Ali Rıza Paşa Hükümetinin dikkatini çekmeye karar vermiştir.

ASLA KARUL
EDİLMİYECEK

Ayrıca Heyeti Temsilîye'nin, İstanbul ve Boğazlara Gait Loyd Coro tarafından ileri sürülmüş olan teklifleri de inceleyip öğrenilecektir. Dün yapılan açıklamalarda bu tekliflerin asla kabul edilmeyeceği de bildirilmiştir.

Heyeti Temsilîye Başkanı dün gazetelere ve Müdafai Hukuk Cemiyetlerine aşağıdaki protesto telgrafını da göndermiştir:

"İngiltere Başbakanı Loyd Coro'un İstanbul ve Boğazların beynelmülki bir hale getireceğine Fransa ve İngiltere'nin Amerikan burarlarda hâzî rûhan bir surette hakimiyet süreceklerine, Türk Hükümetinin yeni merkezinin Anadolu'da olacağına ve İstanbul'un yalnız İtilâf makararı ve dini başkent olarak kalacağına dair sulh konferansına tekliflerde bulunacağını gazetesinde gördük."

"Hakkın, zülüm ve kuvvete galebe edeceğine emîn olan milletimiz Erzurum ve Sivas'ta toplanan kongreler kararları ve 11 Eylül 1919 tarihli beyannameleri ile müstakbel mukadderatının hâzî ve esasîyesini çizmiş ve bunu istisnai eylemeye kuvvete azmeylemiş bulunduğunu arz ile sulh ve seimeti umumîyeye suitesir icra edeceği şüphesiz bulunan tasavvuruna vakıyî şiddetle protesto ediyoruz."

Mustafa Kemal Paşa'nın daha önce de 8 ocakta Sivas'ta üçüncü kolordu kumandanına yolladığı bir telgrafta, Loyd Coro'un teklifine temasta: An'ınatı millîye ve dinimize muvafık olan böyle bir kararın milletimizce asla kabul edilmeyeceği taahhütü demiş ve İtilâf Devletleri tekliflerine şiddetli protestolar gönderilmesini talep etmiştir.

İTİLAF DEVLETLERİ NOTA VERDİ

Ali Rıza Paşa'nın son muhtırasının basında açıklanması na sinirlendiler

Şehrimizdeki İtilâf Devletleri Yüksek Komiserleri, Ali Rıza Paşa Hükümetine önceki gün bir nota vererek, 6 ocak tarihli Osmanlı muhtırasının, kendilerine gönderilirken aynı zamanda gazetelerde yayınlanmış olmasını şiddetle protesto etmişler ve bundan sonra bu gibi Türk muhtıralarının basına verilirken verilmeyeceğini kendilerinin kararlaştıracağını ihtar yolu bildirmişlerdir.

Amiral Webb'in Londra'ya Dışişleri Bakanlığı'na gönderilen bir telgrafta, bilhassa Fransız Yüksek Komiserinin olaya ziyadesiyle sinirlendiğini ve kendisi tarafından hazırlanmış olan çok sert notanın biraz yuvarlatıldıktan sonra İngiltere ve İtalya Yüksek Komiserlerinin de iltihakı ile Babıâli'ye verildiğini bildirmiştir.

İtilâf Devletlerinin bu nota sında ayrıca belirtildiğine göre, icap ederse Yüksek Komiserler Osmanlı Devletinin muhtıralarını da kabul etmeyeceklerdir.

MUSTAFA KEMAL'İN NUTKU İSTANBULDA SANSÜRE UGRADI

Mustafa Kemal Paşa'nın Ankara'ya muvasalatından sonra 28 Aralık pazar günü şehrin ileri gelenleri ile yapmış olduğu uzun konuşma ancak dün İstanbul'da bazı millî gazeteleri tarafından yayınlanabilmiştir. Fakat İtilâf Devletleri sansürü Mustafa Kemal Paşa'nın milletinin arzuları ve mütareke hükümleri hakkında ne diyor? başlığı altında yayınlanan konuşmanın birçok yerlerini ve bilhassa İzmir'e ait cümleleri sansüre tabi tutmuşlardır.

Mustafa Kemal ve Damat

Bu karikatür, Erçüment Ekrem ve Enis Avni (Aka Gündüz) beyler tarafından yeni yayınlanmaya başlanan (AYNA) adlı mizah dergisinin 10 Ocak tarihli ilk nüshasından alınmıştır. Karika türü çizen bizzat Aka Gündüz Bey'dir.

— İşte sipariş buyrulmuş tasvirialtıncı efendim.
— Bu da yakışıklı, bu da paşa anım a bana hiç benzemiyor.

Millî Meclis bugün açılıyor

Meclis'in açılışında bulunmak istemiyen
Padişah "Hasta" olduğunu ilân ettirdi

Ali Rıza Paşa'nın istifaya karar vermesi üzerine Padişah Vahidettin, Milli Meclis'in bugün açılmasına rıza göstermiş ve bu husustaki hükümet kararını tesdik etmiştir.

Dünkü İstanbul gazeteleri, Padişah'ın saraydan bugün iki ye beş kala saltanat arabasına binerek Fındıklı'ya gelip meclisi bizzat açacağını yazmışlardır. Fakat Padişah'ın başkatibi Ali Fuat Bey tarafından dün akşam açıklandığına göre, Meclis'in açılmasına istemiyerek razı olmuş bulunan Vahidettin, hasta olduğunu bildirdiğini emretmiş ve böylece açış nut

kunu okumaktan da kaçınmıştır.

Padişahın sıhhati yerinde olmasına rağmen, hususî doktoru Reşad Bey tarafından yayınlanan bir «sağlık bülteni» nde Padişahın birkaç gün istirahat muhtaç bulunduğu ve ateşinin de 38 olduğu bildirilmiştir.

Bugün öğleden sonra açılacak olan Milli Meclis'te açış nutkunu Padişah adına İçişleri Bakanı Damat Şerif Paşa okuyacaktır. Hükümet tarafından hazırlanmış olan bu nutku önceki gün Padişah okumuş ve birçok yerlerini değiştirmiş tir.

Kastamonu'da bugün büyük miting var

Açıksöz gazetesi: «Batıyor, batacak, yazık» diye bağırarak para etmez diyerek halkı birleşmeye ve mücadeleye davet ediyor

ANKARADA YENİ BİR GAZETE

ANKARA —

Şehrimizde 10 ocak cumartesi gününden itibaren (Hâkimiyet Millîye) adıyla yeni gazete yayınlanmaya başlanmıştır. Bu gazete Mustafa Kemal Paşa'nın Sivas'tan şehrimize gelmesinden hemen sonra verdiği bir emir üzerine yanında bulunanlardan Recep Zühtü tarafından hazırlanmıştır. Gazetenin (sahibi) İsmiyaz ve mesul müdürü de bu zat görülmektedir.

Heyet-i Temsiyenin sözcülüğünü yapmaya başlayan (Hâkimiyet Millîye) gazetesi'nin ilk nüshasının bütün birinci sayfasını kaplayan başmakalesinin altında "Heyet-i Tahririye" imzası bulunmaktadır.

Bu ilk başmakale şöyle başlamaktadır:

"Bugünden itibaren mevki intişara çıkan ve sütunlarında ötür Anadolu ile onu alacak eden muhittirler ahval ve hadisatını ihliva edecek olan gazetemize bu isim tesadüf olarak vermedik. Gazetemizin ismi, aynı zamanda takip edeceği varik mücadelesinin de nev'idir. Şu halde diyebiliriz ki, "Hâkimiyet Millîye"nin mesleği milletin müdafaa) hâkimiyeti olacaktır."

Makale şu şekilde son bulmaktadır:

"Hâkimiyet Millîye üç bu yük istinâzih tanır: Zekâ, İrfan, nâmiyet... Bunlar haricinde hiçbir şey istinat edemez. Milletin hâkimiyeti, ne sermayelerin, ne işi ocağı servetlerin, ne kinlere, men'âhîlere, ikbâl ve istikbâllere müteveccih geçici heveslerin oyuncağı olamaz. Millet yaşamaya, bür ve müstakil yaşamağa, vâsadıkca da mesut ve mütekmamli bir terâkki unsuru olmaya muhtahtır. Hâkimiyetini bunun için istimal edecektir. Gazetemizin de gayesi milletin bu ihtiyacıdır."

(Hâkimiyet Millîye)'nin yayılmasına büyük önem veren Mustafa Kemal Paşa dün şifre ile bütün heyet-i merkeziyelere gazetenin çıkışını şu şekilde bildirmiştir:

"Anadolu ve Rumeli müdafaa) Hukuk Cemiyeti meslek ve programı dahilinde ve Heyet-i Temsiyye'nin nezareti altında Ankara'da haftada iki defa neşredilmeye başlanan Hâkimiyet Millîye gazetesinin ilk nüshasından kâfi miktarda posta ile gönderilmiştir. Senelikli 300. altı aylığı 160 kuruş olan abone kaydedilenlerin abone biddellerinin Ziraat Bankası vasıtasıyla gönderilmesi ve bu bapta delalet ve tesvîklerde bulunulması bilhassa rica olunur."

KASTAMONU

Bugün şehrimizde Kastamonu halkı büyük bir miting yaparak, İstanbul'a dair Avrupa devletlerinin kararını şiddetle protesto edecektir. Mitinge bütün halkımızın katılması için bütün gün çağrılar yapılmıştır. Miting süresince bütün dükkanlar kapatılacak ve toplantıya tüm esnaf da katılacaktır.

Şehrimizde yayınlanmakta olan AÇIKSÖZ gazetesi mitingün önemini belirten yazılar yayınlamıştır.

AÇIKSÖZ'de ayrıca «Nazik günlerdeyiz» başlıklı bir başmakale de şöyle denilmektedir:

«Bizi bu fırtınanın önünden kurtaracak ancak kendi mukavemet kuvvetimizdir. Kaburgası delinen bir gemide (batıyor, batacak, yazık) diye bağırarak para etmez. O deliği tükamağa çalışmak, onu kurtarmaya çalışmak bütün geminin içindekilere nasıl bir yaşamak boreu, bir fazilet borcu ise şu esef verici hale gelen vatanın rahanelerini kapamaya uğraşmak da böyle bir hayati borçtur.»

ZENGİNLER!

AÇIKSÖZ haftalardan beri İzmir muhacirlerine yardım sağlamak maksadiyle didinmekte ve devamlı olarak her nüshasında şu ilânı tekrarlamaktaydı:

İzmir muhtacini;

Unutmayınız, unutmayınız, unutmayınız!

11 ocak tarihli nüshasında AÇIKSÖZ, yardıma katılmayan zenginlere sinirlenen ve «Cida» takma adı ile imza atan Lise Müdürlü Behçet Bey'in aşağıdaki şiirini yayınlamıştır:

ZENGİNLERİMİZE

Bozulsun âlemin çarkı devranı
Hemen beylerimiz sağ ve var olsun
Çağlasın her yerde fakirler kanı
Beyciğim keyfinde berkarar olsun

Evinde ocağı daima yansın
Etrafı zümrütle yeşil boyansın
Bahçesi çiçekle gülle donansın
Dışarı isterse hep mezar olsun

Çanlasın kubbeler, sazlar çalansın
Ortaya hoş endam kızlar salansın
İçilsin badeler hoşça kalansın
İsterse bu dünya tarumar olsun

Her yerde dolaşan ölüm yelleri
Cihanı yıkasın akın selleri
İşargan kaplasın güllük illeri
O evi halkı ile berhudar olsun

Yakılan sobalar, gazlar içerde
Sıcak, ışık bulunsun daim kararda
Oyun için ne lâzım ister dışarda
Tufan, bora, yağmur ister kar olsun.»

BALIKESİR

İzmir'in, 14 ocakta Yunanlılar tarafından ilhak edileceğine dair haberler şehrimizde asabiyat yaratmıştır.

(İzmir'e Doğru) gazetesinde Hüseyin Vasıf Bey'in imzası ile çıkan ve «İzmir Türktür» başlığını taşıyan makalede şu ihtar yapılmaktadır:

«Türk, artık hayatını, istiklalini ve son yurdunu kurtarmak için kendi silâhı ile her türlü hareketlerde bulunmakta muhtar ve mecburdur.»

Diğer taraftan gazete, «Balıkesir'de Müdafaa) Hukuk İzmir şimal mıntakası heyeti merkeziyesi» nin, İtilâf Devletlerine İzmir'le alakalı olarak gönderdiği protestonameyi yayınlamaktadır. Protestonamenin, Bursa, Bilecik, Biga, Karesi ve Saruhan livaları temsilcileri tarafından yollandığı ve hiçbir zaman İzmir'in Yunan tarafından ilhakına razı olunmayacağı, mücadele edileceği bildirilmektedir.

MAHKUM OLAN İTTİHAT TERAKKİ MESULLERİ

İttihat Terakki kâtibi mesullerinin bir süredir devam etmekte olan muhakemeleri son bulmuş ve verilen cezalar açıklanmıştır.

Kastamonu kâtibi mesulü Hasan Fehmi Bey'le Bolu kâtibi mesulü Mithat Bey'ler 10'ar seneye mahkûm edilmişlerdir.

Manisa kâtibi mesulü Avni Bey 9 ay hapse mahkûm edilmiş fakat müddetini bitirmiş olduğundan tahliye edilmiştir.

Kafkasya'da İngiliz kuvvetlerinin işgali altında bulunan Batum'dan bir köşe.

PARİS'TE KAFKASYAYA DAİR ALINAN KARAR

ANADOLU İLE SOVYET RUSYA ARASINDA TEMAS KURULMASINDAN KORKAN BÜYÜKLER GÜRCİSTAN İLE AZERBEYCANI TANIYIP DESTEKLEMeye KARAR VERDİLER

PARİS İngiliz, Fransız ve İtalyan idarecileri dün toplantılarına devam etmişler ve bilhassa bolşevik kuvvetlerinin ileri hareketinin yarıttığı endişeleri ortaya koyarak buna karşı alınması gereken yeni tedbirleri görüşmüşlerdir.

İngiliz Dışişleri Bakanı Lord Curzon, bolşevik kuvvetlerinin ilerlemelerinin çok ciddi askeri tehlikeler getireceğini, diğer yanda da Kafkasya'da Türk tehlikesinin mevcut bulunduğunu söylemiş, bolşeviklerle Türklerin birleşmelerinin önlenmesini istemiştir. Lord Curzon, Kafkasya'da üç devlet bulunduğunu, bunların Azerbeycan, Gürcistan ve Ermenistan olduğunu hatırlattıktan sonra, bunların desteklemelerini talep etmiştir.

Anlaşılmaktadır ki, İngiltere ve Kafkasya Devletlerini eline alarak Anadolu Türkiyesi ile Sovyetler Birliği arasında bir tampon bölge yaratmak emelindedir.

Lord Curzon bu maksada erişmek için, ileride tespit edilecek Ermeni hududlarına zarar getirmemesi şartıyla Azerbeycan ve Gürcistan müstakil devletlerinin büyük devletler tarafından resmen tanınmalarını teklif etmiş, Fransız delegesi Bertelo da bu teklife tanınmalarını teklif etmiş, Fran-

sız delegesi Bertelo da bu teklife katılmıştır. Amerikan müşahidi ile Japon de yolda talimat bekleyeceklerini söylemişlerdir.

Toplantı sonunda Fransa, İngiltere ve İtalya, Kafkasya'da Azerbeycan ve Gürcistan Devletlerinin resmen tanınmasını karar altına almışlardır.

Bu toplantıda Lord Curzon Enver Paşa ile kardeşi Nuri'nin de Kafkasya'da faaliyet halinde olduklarından bahsetmiştir.

Dünkü görüşmelerde de Türkiye ile barış meselesi ne temas edilmemiş, adriyatik, Fiume, Arnavudluk hudutları meseleleri görüşül-müş. Ayrıca emiyeti Akvam'ın ilk toplantısının 16 ocakta Paris'te yapılması da kararlaştırılmıştır.

FRANSA'NIN KORKUSU

(Le TEMPS) gazetesi, bolşevik zaferleri karşısında İngiltere'de husule gelen şaşkınlığı yorumlamakta ve bilhassa son günlerde (Observer) gazetesinde çıkan bir makale üzerinde önemle durmaktadır. (Observer) bu makalesinde, ya bolşeviklerle anlaşacağız, bunları tanıyacağız veya Almanya'yı bolşeviklere karşı kullanacağız demıştır. (Le TEMPS) İngilizlerin, bolşeviklerden ürkek Almanlara tâviz vermelerinin Fransa'nın zararına olacağını gizlemektedir.

Elektrik amelesi ücret zammı istedi

Silâhtarğa'da bulunan Elektrik Fabrikası işçileri Nafia Bakanlığı, polis müdüriyeti ve elektrik şirketine verdikleri bir istidada yevmiyelerinin arttırılmasını istemişler, aksi halde greve gideceklerini bildirmişlerdir.

Elektrik amelesi günde aldığı, ları azami 130 ve asgari 50 kuruş ücretin kâfi gelmediğini bil-

dirmekte ve yevmiyelerine yüzde elli zam yapılmasını talep etmektedirler.

Yabancı idarsi altında bulunan Elektrik Şirketinin bu talebi reddettiği, Nafia Bakanlığının da bu karara uymaktan başka bir şey yapmadığı öğrenilmiştir. İtilâf polisi ise bundan evvel olduğu gibi bu grevi de önlemekle vazifelendirilmiştir.

